

Anmälda brott

Preliminär statistik för 2014

Anmälda brott

Statistikanslag

Samtliga brott

- Under 2014 anmäldes drygt 1,44 miljoner brott, vilket är en ökning med 40 900 brott eller 3 procent jämfört med året innan.
- De *kategorier* av anmälda brott som ökade mest i antal var brott mot person, skadegörelsebrott, bedrägeribrott, stöld- och tillgreppsbrott samt trafikbrott. De enskilda *brottstyper* som ökade mest i antal anmälda brott mellan 2014 och 2013 var skadegörelse, datorbedrägeri, cykelstöld, ofredande samt olaga hot.
- Trafikbrotten står för en fjärdedel av hela ökningen under 2014. Ökningen kan förklaras av att polisen, främst under 2014, inkluderat även det lindrigare bötesbrottet *smitning från parkeringsskada* i brottskoden för det allvarligare brottet *smitning från trafikolycka*. Lindrigare bötesbrott ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och förändringen innebär att antalet trafikbrott 2014 inte kan jämföras med tidigare år.
- De *kategorier* av anmälda brott som minskade mest i antal under 2014 var skattebrott och bidragsbrott. De enskilda *brottstyper* som minskade mest i antal mellan 2014 och 2013 var dataintrång, och bidragsbrott mot Försäkringskassan. Minskningar noteras även för anmälda brott om överlåtelse av narkotika, utpressning och fickstöld.

Brott mot person

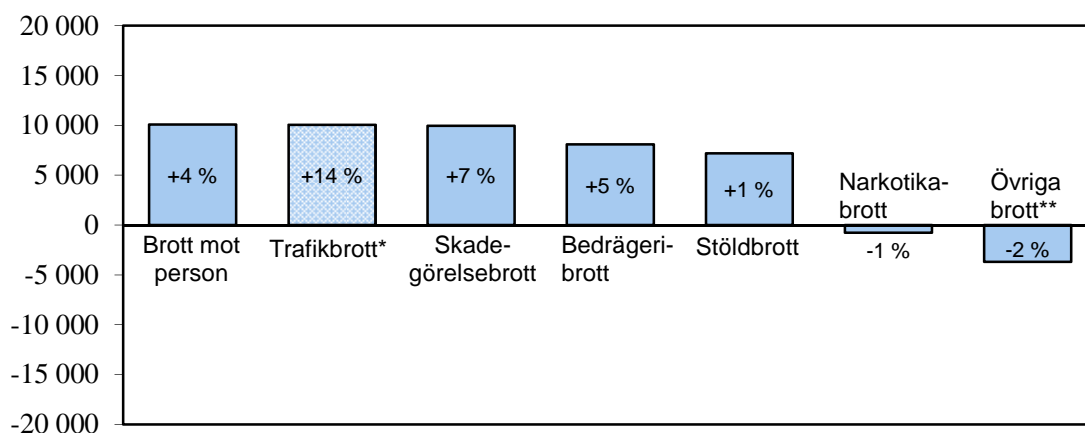
- Under 2014 anmäldes 258 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är 4 procent fler än 2013. Misshandelsbrotten ökade också med 4 procent. Nära hälften av ökningen berodde på en ökning av misshandel mot kvinna över 18, resterande rörde misshandel mot barn under 15 år. Anmälda misshandelsbrott mot man över 18 år låg på samma nivå som föregående år, medan misshandelsbrott mot barn 15-17 år minskade något.
- Anmälda ofredanden och olaga hot ökade med vardera 5 respektive 6 procent till 57 300 respektive 50 600 anmälda brott. De anmälda våldtäkterna ökade med 13 procent till 6 620 brott. Anmälda brott om grov fridskränkning ökade till 1 730 anmälda brott (+ 2 %) och grov kvinnofridskränkning minskade till 1 990 anmälda brott (- 7 %).

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under 2014 anmäldes 540 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket innebär en ökning med 1 procent jämfört med föregående år. Bostadsinbrotten ökade sammantaget med 6 procent till 22 400 anmälda brott. Av dessa utgjorde villainbrotten 14 600 brott (+7 %) och lägenhetsinbrotten 7 740 brott (+ 5 %). Bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) minskade med 1 procent till 66 800 anmälda brott år 2014.
- Personrånen ökade marginellt (+ 1 %) till 6 030 anmälda brott. Antalet anmälda butiksrån minskade med 6 procent till 772 brott, och antalet anmälda bankrån minskade med 15 procent till 23 brott.

Definition

Anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polisen, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Figur 1. Förändringar i antalet anmälda brott mellan 2013 och 2014 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* OBS! Ökningen av trafikbrott utgörs av ett ökat antal registrerade smitningsbrott. Det beror på att Polisen under 2014 registrerat smitning från parkeringsskada (Trafikförordningen 1998:1276 2 kap 8§ 2 st och 14 kap 3§ 1 p a) under brottskoden för smitning från trafikolycka (Trafikbrottslagen 1951:649 5§ 1 st), trots att den inte är avsedd för detta. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade brotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att antalet anmälda smitningsbrott 2014 inte kan jämföras med tidigare perioder. Utan smitningsbrotten hade antalet trafikbrott legat på samma nivå som föregående år.

**Kategorin Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeinflödet till Polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter.

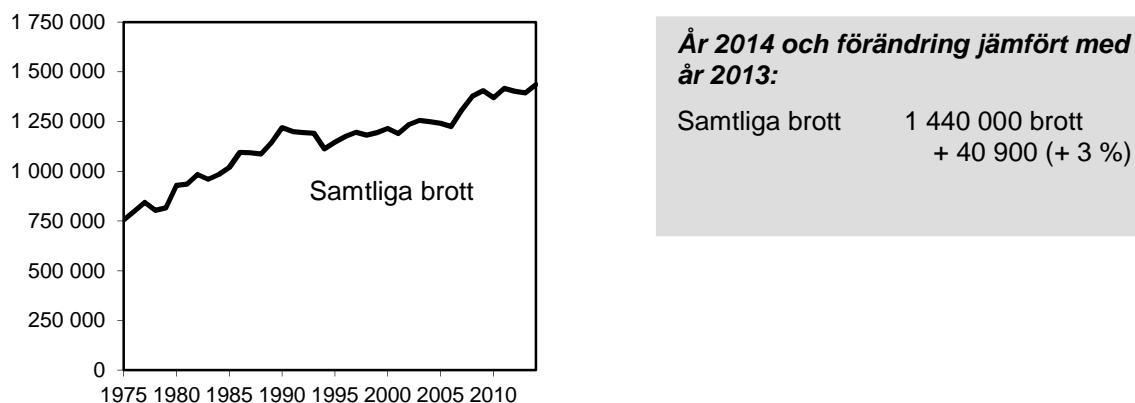
Statistiken redovisas i huvudsak i enlighet med den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel anmälda fall av misshandel, som bland annat redovisar ålder och kön på den utsatta personen. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket är fallet för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

När du tolkar statistiken, *tänk på att ...*

- statistiken visar *antalet anmälda* brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.
- det faktiska antalet brott oftast är högre än det antal brott som anmäls och framgår av statistiken. Ett undantag är de anmälda fallen av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång, som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har orsakat dödsfallet..
- benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället faktiskt ökar eller minskar.
- för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda brott främst på Polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
- utvecklingen av de anmälda brotten kan påverkas av förändringar i lagstiftningen.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under 2014 anmäldes totalt 1 440 000¹ brott till polis, tull eller åklagare. Det är 40 900 fler brott (+ 3 %) än 2013. Under en tioårsperiod (2005–2014) har antalet anmälda brott ökat med 199 000 brott (+ 16 %). Utvecklingen av samtliga anmälda brott har ökat kontinuerligt sedan 1975. Den genomsnittliga ökningstakten, det vill säga den procentuella förändringen år från år, har dock varit mindre stark efter 1990-talet.

Figur 2. Det totala antalet anmälda brott, 1975–2014.

Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, brott mot person, skadegörelsebrott, bedrägeribrott samt trafikbrott hör till de större brottskategorier som ökade mest i antal anmälda brott under år 2014, medan kategorierna narkotikabrott och bidragsbrott minskade mest i antal.

De enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälda brott, förutom smitning, var skadegörelse, datorbedrägeri, cykelstöld, ofredande och olaga hot. Ökningen av smitningsbrotten (+ 78 % eller 10 200 brott) kan förklaras av att polisen, främst under 2014, även inkluderat det lindrigare brottet *smitning från parkeringsskada* vid registrering av *smitningsbrott från trafikolycka*. Bötesbrott som smitning från parkeringsskada ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott, och redovisas därför inte i tabell 1. Brå har dock inte möjlighet att särskilja dessa bötesbrott från de övriga smitningsbrotten, vilket innebär att uppgiften för 2014 inte kan jämföras med tidigare år.

De enskilda brottstyper som minskade mest i antal var dataintrång och bidragsbrott mot Försäkringskassan (minskningen av dataintrång föregicks dock av en uppgång föregående år). Andra brottstyper som minskade jämfört med 2013 var överlåtelse av narkotika, utpressning och fickstöld.

¹ Talen över antal anmälda brott redovisas avrundade efter principen om tre informationsgivande siffror. Detta kan exemplifieras med följande fall: 1 416 327 brott blir 1 420 000, och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott inte avrundas, utan förblir 373.

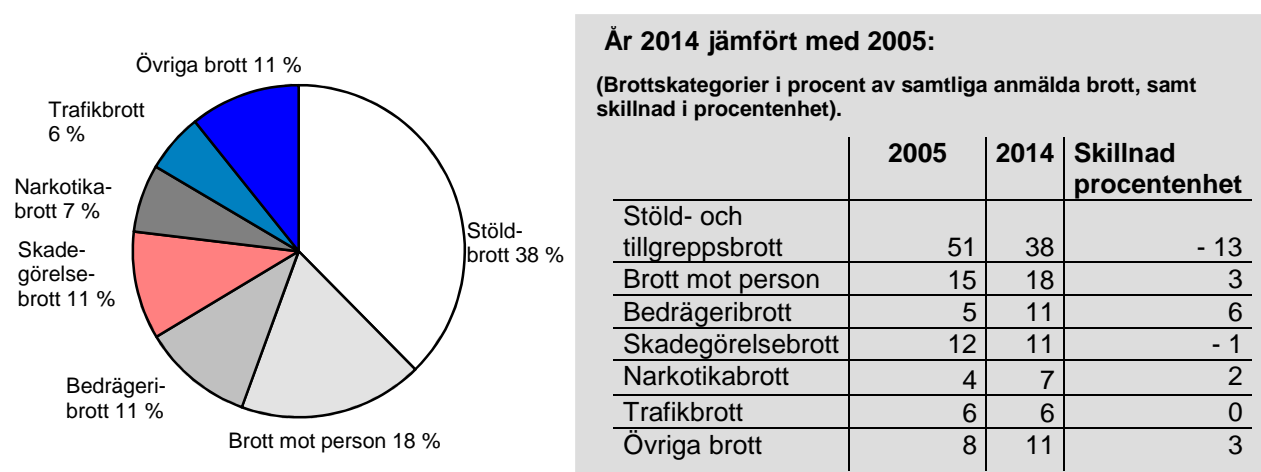
Urval av brottstyper som ökat 2014 *	Förändring jämfört med 2013		Urval av brottstyper som minskat 2014	Förändring jämfört med 2013	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Skadegörelse, inkl. grov	+ 9 940	+ 7 %	Dataintrång	- 3 060	- 28 %
Datorbedrägeri	+ 8 490	+ 25 %	Bidragsbrott mot Försäkringskassan	- 1 770	- 35 %
Cykelstöld	+ 4 810	+ 7 %	Överlåtelse av narkotika	- 1 640	- 16 %
Ofredande	+ 2 760	+ 5 %	Utpressning	- 1 320	- 26 %
Olaga hot	+ 2 680	+ 6 %	Fickstöld	- 1 310	- 2 %

Tabell 1. Brottstyper som ökat respektive minskat år 2014.

* Även smitningsbrotten ökade under året med 10 200 brott eller 78 %. Ökningen av smitningsbrotten kan förklaras av att polisen, främst under 2014, även inkluderat *smitning från parkeringsskada* vid registrering av *smitningsbrott från trafikolycka*. Bötesbrott som smitning från parkeringsskada ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och redovisas därför inte i tabell 1. Brå har inte möjlighet att särskilja dessa från de övriga smitningsbrotten.

Brottsstrukturen

Under 2014 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 38 procent av samtliga anmälda brott. Den senaste tioårsperioden (2005–2014) utmärks dock av en minskning av stöld- och tillgreppsbrottens andel av samtliga anmälda brott med 13 *procentenheter*. Även andelen skadegörelsebrott har minskat de senaste tio åren med 1 procentenhet. De flesta övriga brottskategorier har ökat sina andelar. Brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken) ökade under perioden med 3 procentenheter, bedrägeribrotten med 6 procentenheter och narkotikabrotten ökade med 2 procentenheter.

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, 2014 (1 440 000 brott).

Utvecklingen av anmälda brott mot person

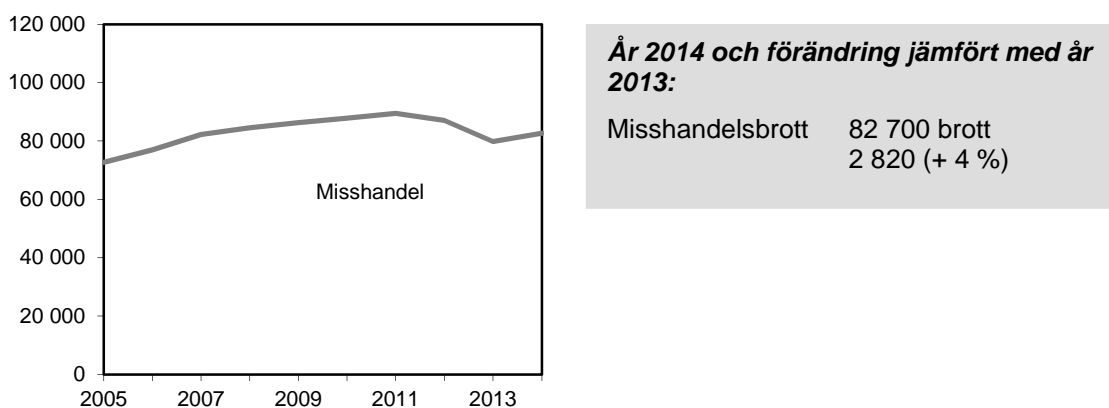
Under 2014 anmäldes 258 000 brott mot person (3–7 kap brottsbalken), vilket är fler brott än 2013 (+ 4 %). År 2014 anmäldes 37 procent fler brott mot person än 2005.

Antalet brott mot person 2014 motsvarar 18 procent av samtliga anmälda brott under året. Anmälda brott om misshandel, olaga hot eller ofredande står tillsammans för

nästan tre fjärdedelar av de anmälda brotten mot person. Övriga brott som ingår i kategorin är bland annat dödligt våld, sexualbrott, vållande till annans död eller till kroppsskada, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, och egenmäktighet med barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen för ett urval av de brottstyper som ingår i brott mot person.

Misshandel

Totalt anmäldes 82 700 misshandelsbrott 2014, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2013. De anmälda misshandelsbrotten ökade successivt åren 2005–2011, för att därefter minska. Under 2014 anmäldes 14 procent fler misshandelsbrott än 2005.

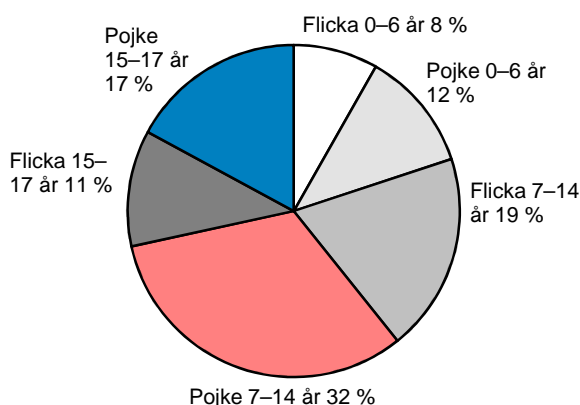
Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, åren 2005–2014.

Misshandel mot personer 18 år och äldre redovisas i brottsstatistiken efter kön, om gärningspersonen är bekant eller obekant med offret samt om brottet skett inomhus eller utomhus. Den vanligaste brottstypen för anmäld misshandel mot kvinna 18 år eller äldre sker inomhus av en bekant gärningsperson, medan anmälda misshandelsbrott mot män 18 år eller äldre sker vanligtvis utomhus av en obekant gärningsperson.

Under 2014 uppgick antalet *misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre* till 28 200 brott, vilket motsvarar en ökning med 5 procent jämfört med 2013. Av dessa avsåg 17 700 brott misshandelsbrott som begåtts inomhus av bekant. Även det innebar en ökning (+ 6 %).

Under 2014 anmäldes 35 700 *misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre*, vilket är ungefär samma nivå som 2013 (131 fler i absoluta tal). Omkring 15 100 anmälda brott avsåg misshandel utomhus av en obekant. Det motsvarar en minskning med 2 procent, jämfört med året innan.

År 2014 anmäldes sammantaget 18 800 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar 23 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades 7 320 (39 %) mot flickor och 11 500 (61 %) mot pojkar. Totalt sett ökade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) med 8 procent mellan 2013 och 2014. Antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år* ökade med 15 procent till 3 750 anmälda brott under 2014. Även antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år* ökade (+ 12 %), till 9 730 brott jämfört med föregående år. Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–14 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna.

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot barn uppdelat på ålderskategorier i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn, år 2014 (18 800 brott).

Fridskränkingsbrott

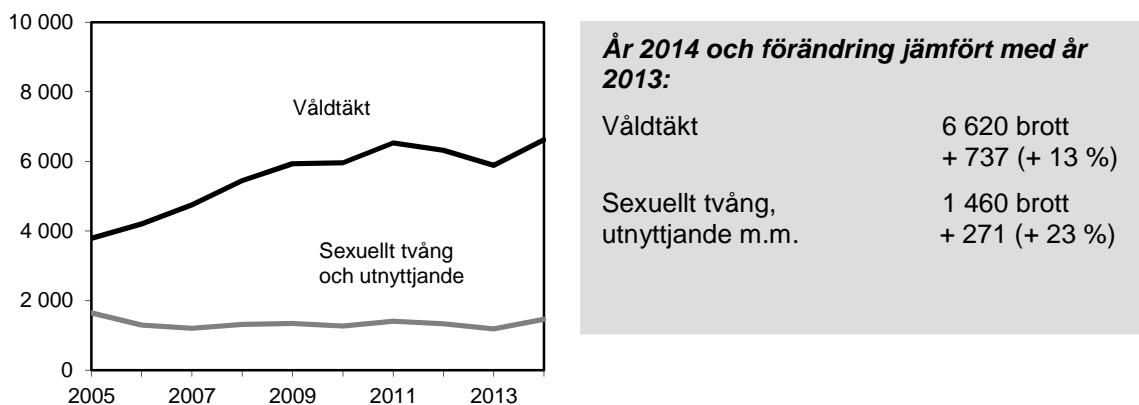
Mellan 2013 och 2014 minskade antalet anmälda brott om *grov kvinnofridskränkning* till 1 990 brott (- 7 %) medan *grov fridskränkning* ökade till 1 730 brott med (+ 2 %). Grov fridskränkning har ökat kraftigt om man ser till de senaste 10 åren. Jämfört med år 2005 anmäldes drygt tre gånger fler brott om grov fridskränkning under 2014. Eftersom kvinnofrids- och fridskränkingsbrotten består av flera brott, såsom misshandel, olaga hot etc. som sammantaget utgör ett led i en upprepad kränkning, ska utvecklingen av fridsbrotten tolkas utifrån hur polisen och Åklagarmyndigheten hanterar dessa brott.

Våldtäkt och andra sexualbrott

År 2014 anmäldes totalt 19 700 *sexualbrott*, vilket är en ökning med 13 procent i jämförelse med 2013. De anmälda *våldtäkterna* ökade med 13 procent till 6 620 anmälda brott mellan 2013 och 2014. Även anmälda brott om *sexuellt ofredande* och *sexuellt tvång, utnyttjande m.m.* ökade till 9 250 (+ 6 %) respektive 1 460 (+ 23 %) anmälda brott jämfört med föregående år. Ökningarna kan delvis förklaras av att det under 2014 har förekommit ett stort ärende med många brott gällande sexuellt ofredande, sexuellt tvång, utnyttjande och sexuell posering.

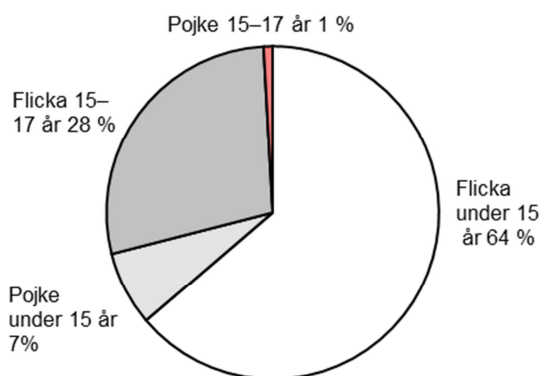
De anmälda våldtäkterna har ökat sedan 2005. Ökningen kan delvis förklaras av att en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt utnyttjande nu rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slår igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskade de närmaste åren efter lagändringen medan antalet anmälda våldtäkter ökade. Från den 1 juli 2013 skärptes sexualbrottslagstiftningen återigen; bland annat utvidgades våldtäkt till att omfatta de fall där offret reagerar med passivitet. Efter 2007 har antalet anmälda brott rörande sexuellt tvång och utnyttjande legat på en relativt oförändrad nivå fram till 2013, då antalet brott återigen ökade. Även antalet anmälda våldtäkter ökade 2014.

Enstaka anmälningar om ett stort antal brott kan påverka och ge upphov till variationer i statistiken. Vid sexualbrott är mörkertalet särskilt omfattande och förändringar i anmälningsbenägenheten kan också påverka antalet våldtäkter i statistiken.

Figur 6. Antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande m.m. åren 2005–2014.

Totalt anmäldes 3 150 våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. I 92 procent av fallen (2 890 anmälda brott) var offren flickor.

Figur 7. Anmälda våldtäkter mot barn uppdelat på ålderskategorier i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn, år 2014 (3 150 brott).

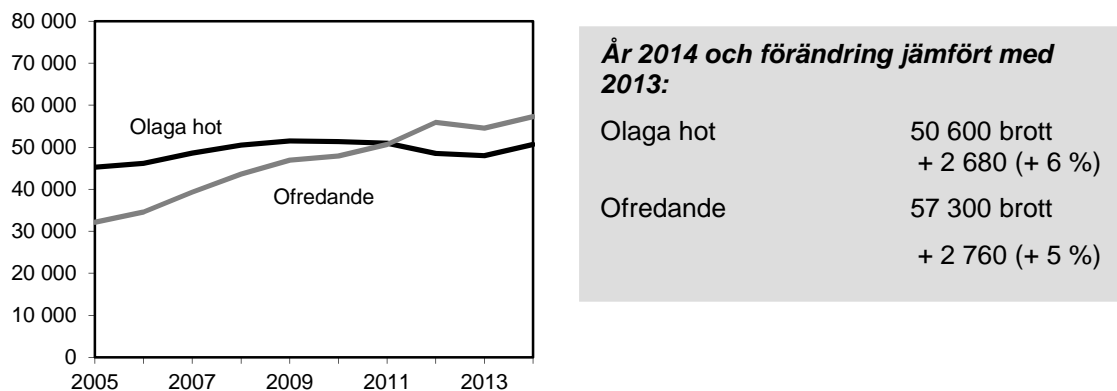
Dödligt våld

I statistiken över anmälda mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång redovisas samtliga polisanmälda händelser med dödlig utgång där det har funnits anledning att utreda om händelsen utgör ett mord eller dråp m.m. Under utredningens gång visar sig dock många ha varit något annat än dödligt våld, till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Även dessa händelser finns dock kvar i. I anmälningsstatistiken. Där ingår även dödligt våld som begås utomlands, men som anmäls och registrerat i Sverige. Sammantaget innebär detta att statistiken över anmälda brott ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld som årligen sker i Sverige, och uppgiften redovisas av denna anledning inte här.

För att kunna presentera en korrekt uppgift om antalet konstaterade fall av dödligt våld i Sverige genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en särskild rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: www.bra.se/dodligt-vald. Resultatet för 2014 kommer att publiceras i samband med den slutliga statistiken den 26 mars 2015.

Olaga hot och ofredande

Under 2014 anmäldes 50 600 brott om *olaga hot*, vilket är en ökning med 6 procent jämfört med 2013. Antalet anmälda *ofredanden* ökade med 5 procent till 57 300 anmälda brott.

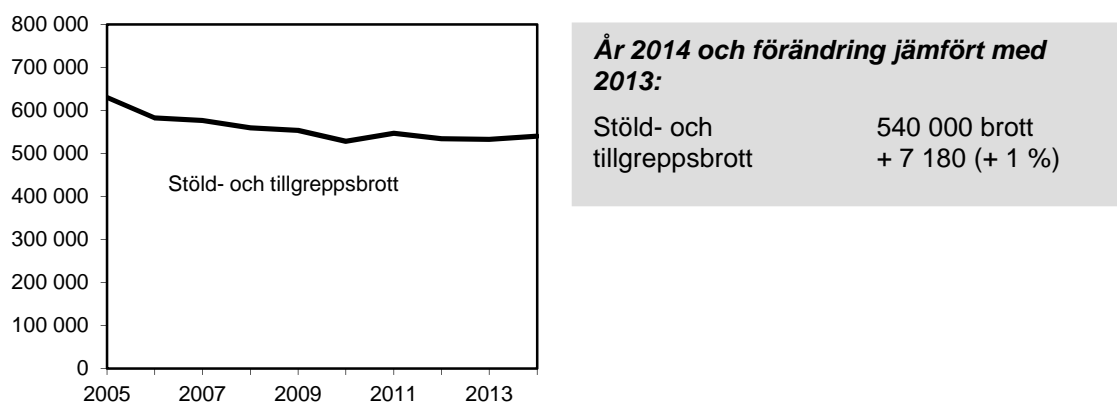
Figur 8. Antal anmälda fall av olaga hot och ofredanden, åren 2005–2014.

I jämförelse med för 10 år sedan har antalet anmälningar om olaga hot ökat med 12 procent, medan anmälningarna om ofredanden ökat med 79 procent. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna, i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år), minskar tydligt under sommar-månaderna.

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten (8 kap. brottsbalken) ökade något under 2014 jämfört med 2013. De två enskilda brottstyper inom kategorin som ökade mest i antal under året var inbrottsstöld och cykelstöld. De stöldbrott som minskade mest i antal var stöld ur samlings- och ungdomslokal och fickstöld. Notera att fickstöld var en av de kategorier som ökade mest i antal året innan.

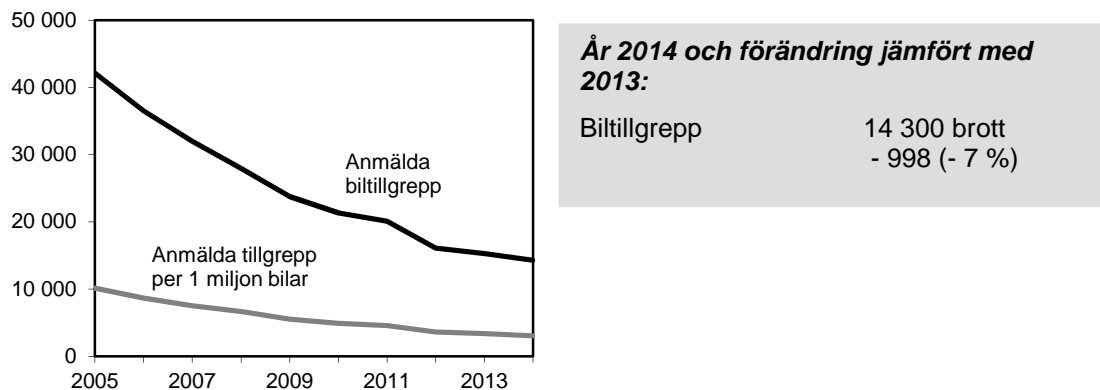
De anmälda stöldbrotten minskade mellan 2005 och 2010. Därefter har de legat på ungefär samma nivå. År 2014 anmäldes 14 procent färre brott än 2005.

Figur 9. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, åren 2005–2014.

Bilbrott

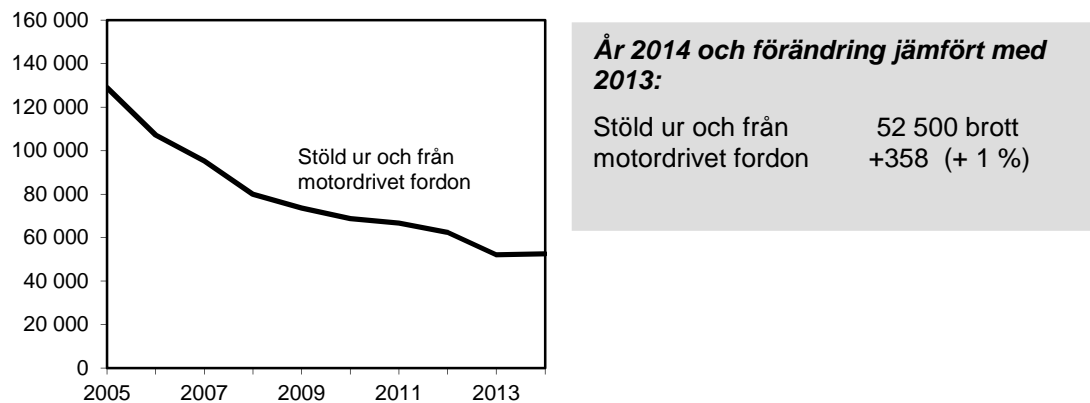
År 2014 anmäldes 66 800 bilbrott (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon), vilket är 1 procent färre än under 2013. Tittar man på de båda brottstyperna separat har dock anmälda brott om biltillgrepp minskat med 7 procent, medan stöld ur och från motorfordon ökade med 1 procent. Totalt anmäldes 14 300 biltillgrepp och 52 500 stölder ur och från motordrivet fordon under 2014. Sedan 2005 har antalet biltillgrepp minskat med 66 procent, medan antalet stölder ur och från motorfordon har minskat med 59 procent.

År 2014 och förändring jämfört med 2013:

Biltillgrepp	14 300 brott - 998 (- 7 %)
--------------	-------------------------------

Figur 10. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik åren 2005–2014 (källa för uppgifter om antal bilar i trafik: SIKA för åren 2002–2009, Trafikanalys <http://www.trafa.se/sv/Statistik/Vagtrafik/Fordon/> för 2010–2014).

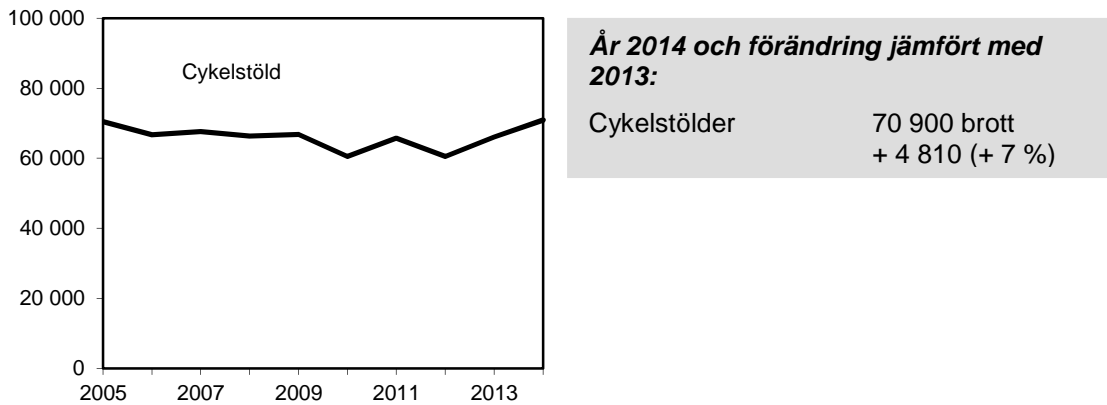
År 2014 och förändring jämfört med 2013:

Stöld ur och från motordrivet fordon	52 500 brott +358 (+ 1 %)
--------------------------------------	------------------------------

Figur 11. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, åren 2005–2014.

Cykelstöld

År 2014 anmäldes 70 900 cykelstölder, vilket är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. De anmälda cykelstölderna ligger på ungefär samma nivå som för 10 år sedan.

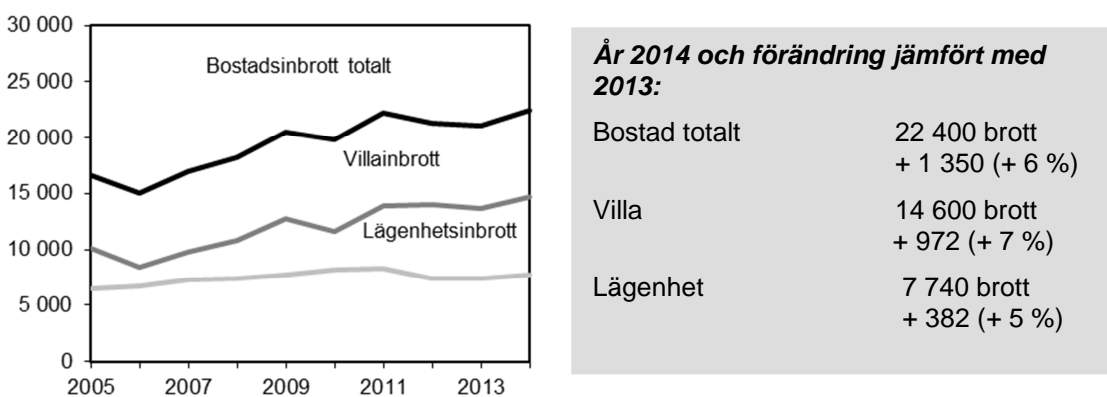
Figur 12. Antal anmälda cykelstöld, åren 2005–2014.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstöld

År 2014 anmäldes 88 500 inbrottsstöld, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2013. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus ökade med 7 procent. Även lägenhetsinbrotten ökade under 2014 till 7 740 inbrott under året (+ 5 %).

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda bostadsinbrott varierat, men visat på en uppåtgående trend. Lägenhetsinbrotten ökade kontinuerligt fram till 2011, då denna utveckling bröts. Utvecklingen för villainbrotten karaktäriserades under samma period av svängningar upp och ned. Efter nedgången under föregående år ligger nu nivån anmälda villainbrott 45 procent högre än för tio år sedan.

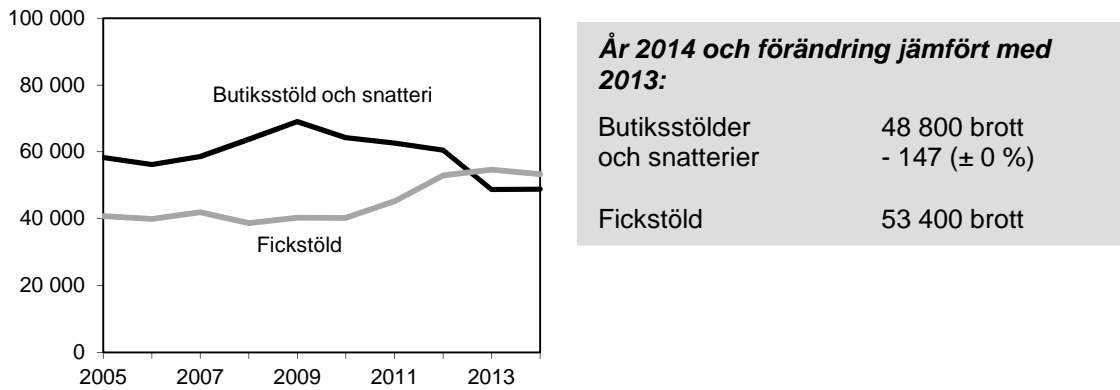
De anmälda villainbrotten har under de senaste tio åren fått en alltmer säsongsbetonad prägel. November är den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av oktober och december. Denna struktur återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som uppvisar en relativt jämn nivå anmälda brott under året.

Figur 13. Antal anmälda bostadsinbrott, åren 2005–2014.

Butiksstöld och fickstöld

Under 2014 anmäldes 48 800 stöld och snatterier från butik, vilket är ungefär lika många som under 2013. Antalet anmälda butiksstöld har varierat under den senaste tioårsperioden, men trenden har varit nedåtgående de senaste fem åren, och antalet ligger nu 16 procent lägre än för tio år sedan.

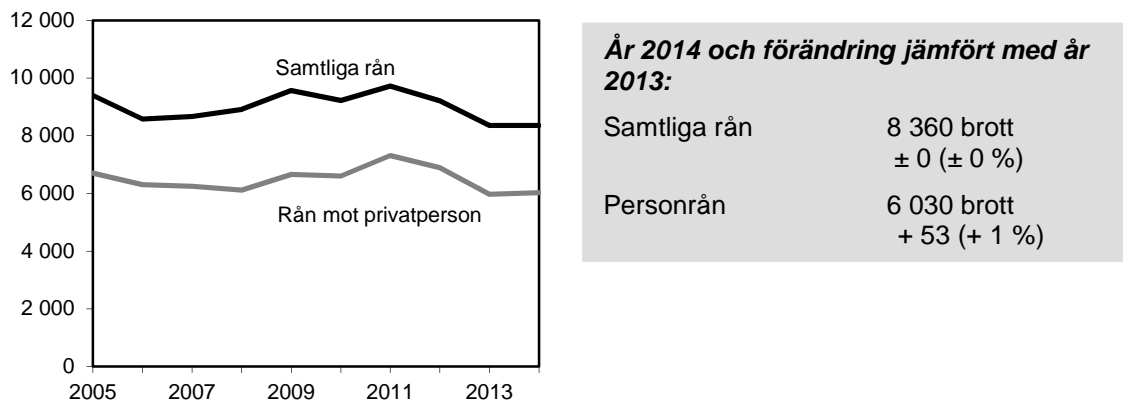

Figur 14. Antal anmälda butiksstölder och snatterier, åren 2005–2014.

Under 2014 anmäldes 53 400 fickstölder. Det är en minskning med 2 procent jämfört med föregående år (– 1 310 brott).

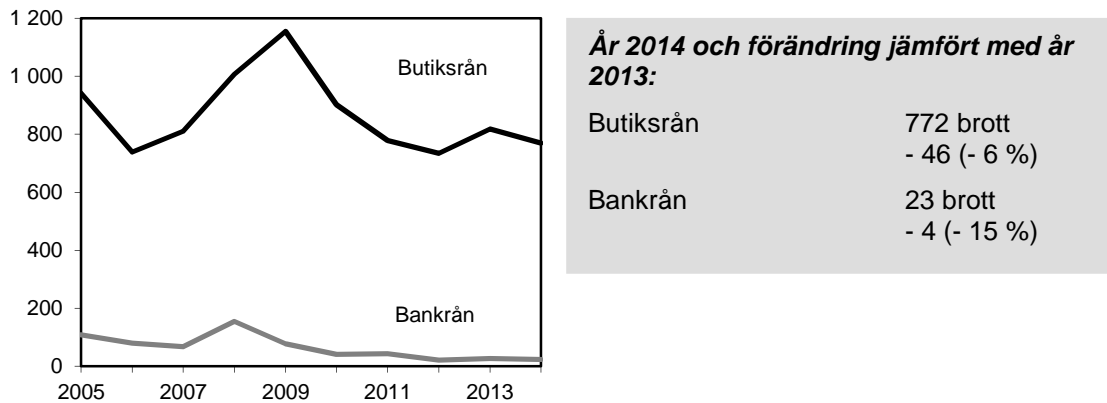
Rån

Antalet anmälda rån 2014 var lika många som föregående år. Totalt anmäldes 8 360 rån. Antalet rån mot privatpersoner (personrån), som är den vanligaste typen av rån, ökade med 1 procent.

Figur 15. Antal anmälda rån (totalt) och personrån, åren 2005–2014.

Antalet anmälda övriga rån är betydligt färre, men ofta grövre, eftersom det relativt sett är vanligare att gärningspersonerna använder skjutvapen. Under 2014 ökade dock användningen av skjutvapen vid personrån mot minderårig med 29 brott jämfört med föregående år, vilket motsvarar en ökning med 54 procent. Bland de övriga kategorierna återfinns bland annat *butiksrån*, som under 2014 minskade med 6 procent jämfört med året innan till 772 anmälda brott. År 2014 anmäldes 23 rån mot *bank*, vilket även det är en minskning från 2013. De anmälda bankrånen är en liten brottstyp som under året varierat kraftigt i antal. Även antalet anmälda rån mot *värde transporter*, som minskade med 9 brott, till 30 brott under 2014, har visat relativt stora svängningar under 00- och 10-talet. *Taxirånen* minskade med 13 anmälda brott under året, till 43 anmälda brott.

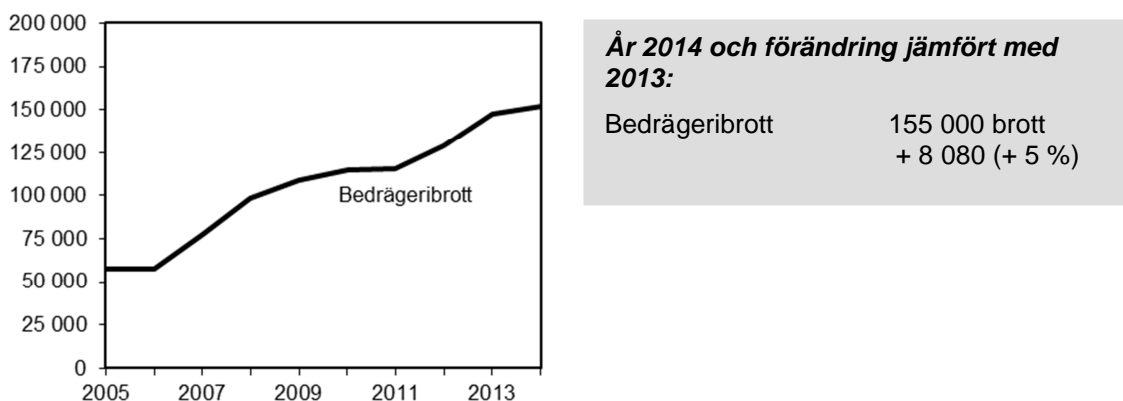
Figur 16. Antal anmälda butiksrån och bankrån, åren 2005–2014.

Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under 2014 anmäldes cirka 155 000 bedrägeribrott² (9 kap. brottsbalken). Det är en ökning med 8 080 brott (+ 5 %) jämfört med 2013. Datorbedrägeri har ökat med 25 procent till 42 800 anmälda brott, samtidigt som bedrägeri med hjälp av bluffaktura har minskat med 8 procent till 11 900 anmälda brott.

Under den senaste tioårsperioden har de anmälda bedrägeribrotten ökat med 173 procent. Anmälningens benägenhet varierar mellan olika typer av bedrägerier, vilket beror på skillnader i omständigheter vid brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Bedrägerierna kan därför uppvisa stora skillnader i statistiken från år till år.

Figur 17. Antal anmälda bedrägeribrott, åren 2005–2014.

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier som begås mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Därmed kom dessa brott, som tidigare ingick i statistiken över bedrägeribrott, att särredovisas som brott mot bidragsbrottslagen.

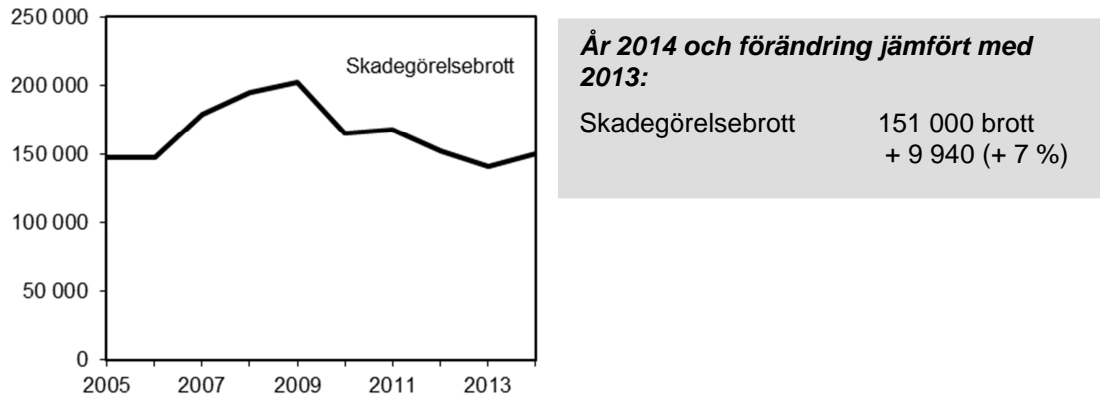
År 2014 anmäldes 8 140 bidragsbrott, vilket motsvarar en minskning med 20 procent jämfört med 2013. Nästan hälften av bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan.

² Exklusive bidragsbrott.

Dessa brott minskade med 1 770 anmälda brott (- 35 %). Brott mot Försäkringskassan ökade dock med 1 680 anmälda brott (+ 49 %) mellan 2012 och 2013.

Skadegörelsebrott

År 2014 anmäldes 151 000 *skadegörelsebrott*, vilket är 7 procent fler brott än föregående år. De anmälda skadegörelsebrotten har totalt sett ökat med 2 procent sedan 2005.

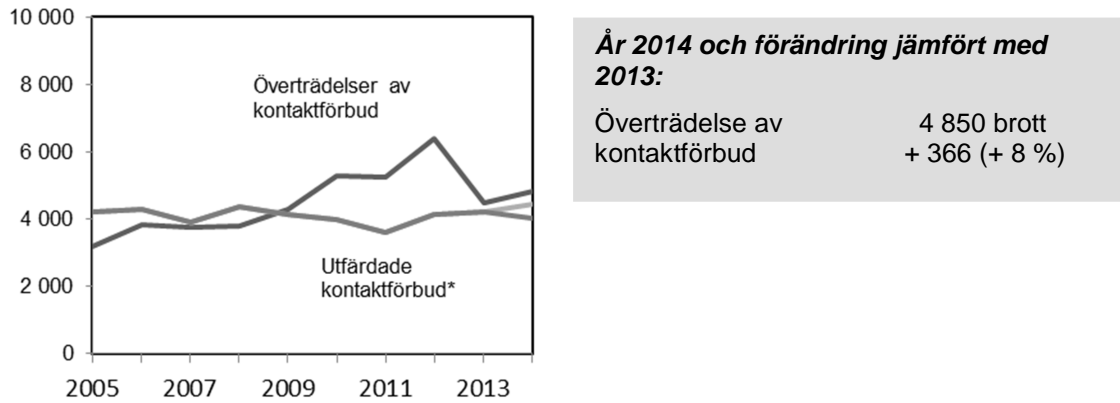

Figur 18. Antal anmälda skadegörelsebrott, åren 2005–2014.

Överträdelse av kontaktförbud

Den 1 oktober 2011 ersattes lagen om besöksförbud med lagen om kontaktförbud (SFS 2011:487) i syfte förbättra situationen för de personer som på olika sätt har utsatts eller riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier. Lagändringen innebär bland annat att de som dömts till kontaktförbud kan övervakas med hjälp av elektronisk fotboja. Utvecklingen av antalet anmälda överträdelser kan studeras i relation till hur många kontaktförbud som utfärdas årligen.

År 2014 anmäldes 4 850 överträdelser av kontaktförbud, vilket är en ökning med 366 brott, sedan föregående år. Enligt uppgifter från Åklagarmyndigheten utfärdades 4 440 kontaktförbud under året, vilket är fler (5 %) än året dessförinnan. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser mot ett kontaktförbud, vilket ger ett stort antal brott i en enda anmälan. Enstaka stora ärenden av denna typ kan ge upphov till relativt stora variationer i antalet anmälda överträdelser mellan olika år.

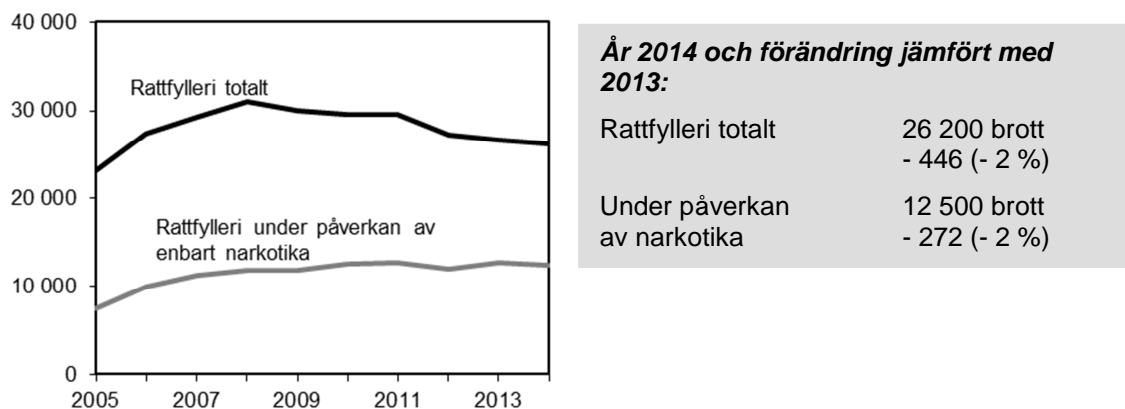
Figur 19. Antal anmälda överträdelse av kontaktförbud och antal utfärdade kontaktförbud åren 2005–2014. *Utfärdade kontaktförbud inklusive beslut om förlängningar som fattats från april 2014³.

Olaga förföljelse

Olaga förföljelse infördes i brottsbalken den 1 oktober 2011. År 2014 anmäldes 655 brott för olaga förföljelse, vilket motsvarar en minskning med 7 procent jämfört med 2013.

Rattfylleribrott

År 2014 anmäldes totalt 26 200 rattfylleribrott, en minskning med 446 anmälda brott, vilket motsvarar en nedgång på 2 procent jämfört med 2013. Även rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 2 procent till 12 500 anmälda brott.

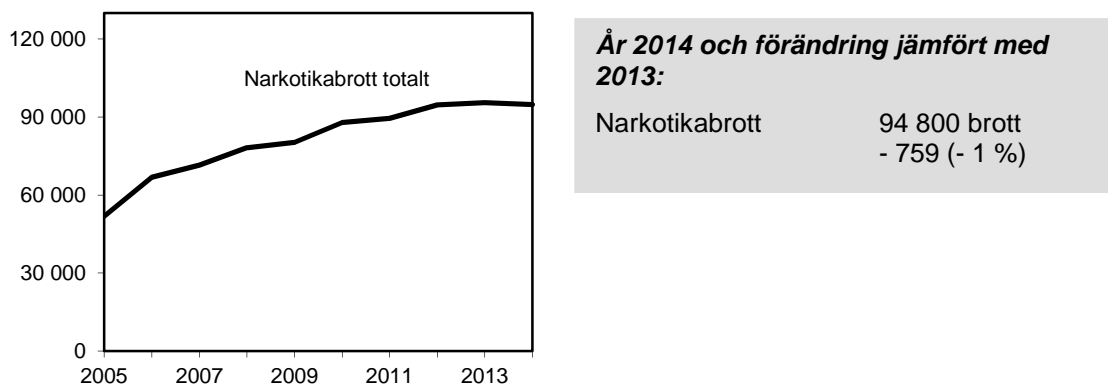
Figur 20. Antal anmälda rattfylleribrott, åren 2005–2014.

Narkotikabrott

År 2014 minskade antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* med 1 procent till 94 800 brott. Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripande verksamhet. Under 2000-talet har

³ Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Se avsnittet om tekniska och juridiska förändringar för en mer utförlig förklaring av Åklagarmyndighetens förändring.

polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag i statistiken. Den senaste tioårsperioden (2005–2014) har narkotikabrotten ökat med 84 procent.

Figur 21. Antal anmälda narkotikabrott, åren 2005–2014.

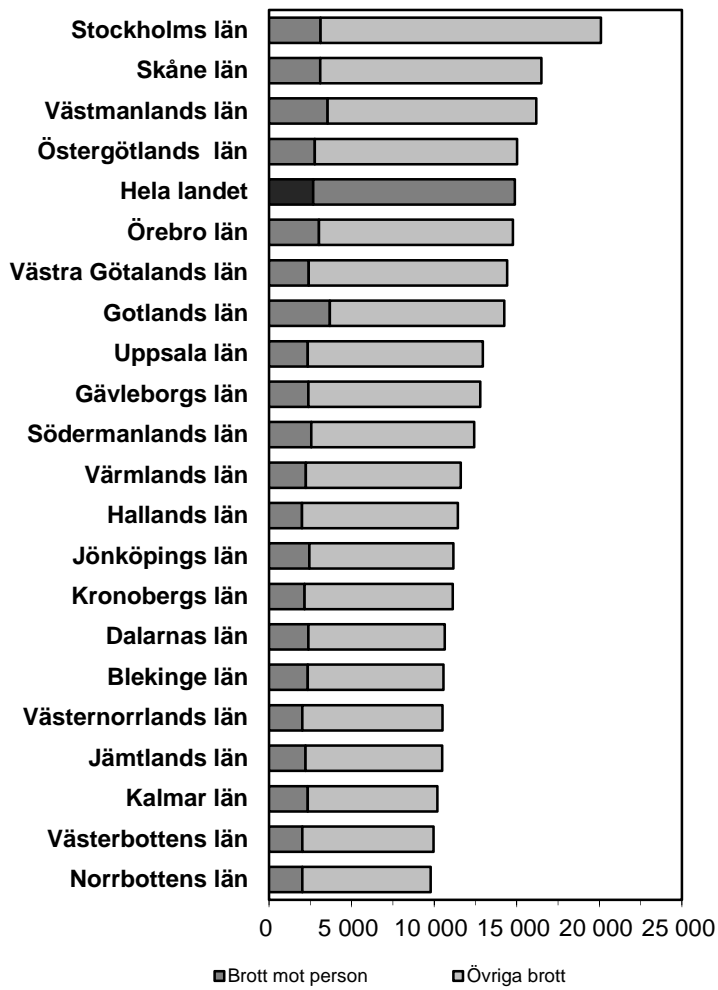
Några nya redovisningar 2014

Från och med december 2013 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken. Dels har människohandel delats upp i ytterligare en särredovisning, med syftet krigstjänst, dels har brottet sexuellt ofredande delats upp på kön. Vidare redovisas brottet kränkande fotografering som infördes i lagen under 2013. År 2014 anmäldes 592 brott gällande kränkande fotografering. En majoritet av dessa kan dock hänföras till ett enstaka stort ärende i Uppsala, som innehöll cirka 400 brott gällande kränkande fotografering.

Regional fördelning

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. I Stockholms län anmäldes under 2014 ungefär 20 100 brott per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för Norrbottens län var 9 800 brott per 100 000 invånare, eller cirka hälften så många som i Stockholms län.

Under 2014 uppvisade några län relativt stora förändringar, jämfört med året innan. Det totala antalet anmälda brott minskade i Blekinge län (- 14 %), en minskning som föregicks av en ökning på 10 procent året dessförinnan. På Gotland ökade antalet anmälda brott (+ 29 %), vilket dock föregicks av en minskning på 20 procent året dessförinnan. Även i Östergötlands län och i Västmanlands län ökade antalet anmälda brott (+ 20 % respektive + 18 %).

Figur 22. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, länsvis, år 2014.

Statistikens innehåll

Preliminär statistik

Statistiken som redovisas här är *preliminär*. Det innebär att vissa brott, som anmälts under redovisningsperioden, inte hunnit komma med i statistiken på grund av långa rapporteringstider. De kommer dock med i den *slutliga* årsstatistiken, där samtliga brott som rapporterats till och med två månader efter redovisningsårets slut redovisas.

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som under redovisningsperioden anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken⁴.

För brott som anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ned kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1) som finns på Brås

⁴ När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan år 2002 en specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Resultatet av studien presenteras i en separat rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: www.bra.se. Resultaten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

webbplats, www.bra.se.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁵, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁶ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, bitillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen kategoriseras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Kategoriseringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Kategoriseringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av publikationen *Klassificering av brott* som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Huvudprincipen är att varje gång ett visst lagrum överträtts ska det räknas som ett brott.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per län, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten bara per län. Från och med 1998 sammanfaller den geografiska länsindelningen med polismyndigheternas verksamhetsområden.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet RAR eller i det nationella ärendehanteringssystemet PUST (Java PUST fr o m oktober 2010 t o m januari 2013 och Siebel PUST fr o m februari 2013 t o m september 2014). I det första fallet skickar sedan den lokala polismyndigheten uppgifterna till Rikspolisstyrelsen (RPS). RPS levererar sedan samtliga uppgifter till Brå. Dessutom levereras vissa uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

⁵ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

⁶ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser av de anmälda brotten över tid.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet kring huruvida en förändring är generell. Förekomst av stora ärenden är ovanliga men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste tre åren i fallande ordning.

- År 2014 anmäldes ett ärende med många sexualbrott (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län.
- • År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande övrigt bedrägeri i Uppsala län.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande kränkande fotografering i Uppsala län.
- År 2013 anmäldes ett ärende med många ofredandebrott i Jönköpings län. Åtminstone cirka hälften av brotten klarades upp samma år på tekniskt vis.
- År 2012 anmäldes ett par ärenden med många langningsbrott (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län. De flesta av brotten klarades upp samma år, både med beslut som definieras som personuppklarande och på tekniskt vis.
- År 2011 anmäldes ett stort ärende med många dopningsbrott i Skåne. De flesta brotten klarades upp samma år med beslut som definieras som personuppklarande.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det relevanta stycket.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, vilken ersätter tidigare 21 länspolismyndigheter och är indelad i sju polisregioner. I polisens ärendehanteringssystem (RAR och DurTvå) genomfördes övergången till en Polismyndighet redan den 16/12 2014. Sedan dess har nya ärenden registrerats på handläggande polisregion och inte på handläggande länspolismyndighet. Statistiken för 2014 redovisas efter länspolismyndighet. I det datamaterial Brå har att tillgå finns dock ett informationsunderskott eftersom de nyregistrerade ärendena för de sista två veckorna i december 2014 saknar information om handläggande länspolismyndighet.

Brå har vidtagit olika metoder för att skatta handläggande länspolismyndighet i ärendena där uppgiften saknas. I vissa fall har länspolismyndigheten kunnat härledas med hjälp av en lägre organisatorisk nivå i den nya polisorganisationen, men det har inte varit möjligt i samtliga fall. Brotten har i dessa fall redovisats under det län där respektive polisregions *huvudort* är lokaliserad. Teoretiskt innebär det att det i statistiken kan förekomma en viss överrepresentation för de län där huvudorten finns och tillika en underrepresentation av övriga län som ingår i polisregionerna. Antalet brott som helt saknar information om handläggande länspolismyndighet och därmed redovisas under länen som omfattar regionernas huvudorter enligt ovanstående utgör cirka 0,1–0,2 procent av totalt antal brott i respektive polisregion. Brotten som saknar information om handläggande län är spridda över flertalet brottstyper. Slutsatsen är att bortfallet i länsuppgifter inte ger någon märkbar påverkan på statistiken över anmälda brott i länen. Även efter genomförda analyser kan det konstateras att påverkan är marginell, dock med ett undantag gällande Södermanlands och Östergötlands län som ingår i polisregion Öst.

I polisregion Öst utgör andelen brott som saknar information om handläggande länspolismyndighet 1,6 procent. De länspolismyndigheter som motsvarar polisregion Öst är Sörmland, Jönköping och Östergötland varav den senare omfattar polisregionens huvudort Linköping. På grund av tekniska problem i polisens system vid övergången till den nya Polismyndigheten saknar nyregistrerade brott, under perioden 16–31/12 2014, i Södermanlands län information som kan härledas till handläggande länspolismyndigheten. Till följd av detta har Södermanlands län färre anmälda brott i statistiken för december, antalet uppgår till knappt hälften av det normala för länet. Brott som saknar information om handläggande länspolisområde redovisas istället under polisregionens *huvudort*, i enlighet med ovanstående, vilken finns i Östergötlands län. Även nyregistrerade brott, under perioden 16–31/12 2014, i Jönköpings län kan sakna information som kan härledas till handläggande länspolismyndighet och även dessa brott redovisas i sådant fall under Östergötlands län. Jönköpings län har dock inte påverkats av de tekniska problemen och antalet anmälda brott för december är i linje med det normala⁷. Följaktligen har Östergötland cirka en tredjedel fler anmälda brott än normalt i statistiken för december. Överflyttningen av brott mellan länen påverkar även i viss mån även resultatet för hela året för Södermanlands län som uppvisar en minskning om 13 procent under 2014 jämfört med föregående år. Minskningen skulle uppskattningsvis uppgå till cirka 11 procent om information om handläggande länspolismyndighet hade varit tillgänglig. Likaledes uppskattas Östergötlands

⁷ På grund av den större andelen brott som saknar information om handläggande länspolismyndighet i länen som ingår i region Öst, och vika därmed redovissas under Östergötlands län, kan eventuella öknings av antalet brott utöver det normala för december i Jönköpings respektive Södermanlands län döljas i och med överflytten av redovisningen till Östergötlands län.

ökning 2014 ha varit något mindre om fullständig information funnits. Istället för 20 procent ökning ger en grov skattning att ökningen skulle varit runt 17 procent.

- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Det möjliggör en redovisning av både initialt utfärdade kontaktförbud samt av initialt utfärdade kontaktförbud inklusive samtliga eventuella förlängningar.

I tidigare redovisning, från 2008 t o m mars 2014, ingick de kontaktförbud som initialt utfärdades eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av Polisens ärendehanteringssystem Pust och det stängdes helt för nyregistrering av brott den 3 juni 2014. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 har Polisen i ärendehanteringssystemet Pust registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) med brottskoden 3006 i stället för med brottskoden för övriga bötesbrott 9001. Brottskod 3006 har tidigare i enlighet med Brås instruktioner endast använts för allvarigare smitningsbrott (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott 2014 kan jämföras med tidigare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte Polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust) som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgör kan ge effekter som inledningsvis är svåra att överblicka. Det kan bland annat handla om tekniska faktorer, inläring hos användarna och förändrade arbetssätt. Brå kommer löpande att bevaka de eventuella effekter som systemskiftet bedöms kunna ha på statistiken. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanteras i Siebel-Pust, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning. Övriga brottstyper hanteras fortfarande i en RIF-anpassad version av ärendehanteringssystemet RAR (se nedan).

- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har statistiken över brott mot skattebrottslagen påverkats, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.
- Under perioden augusti till december 2012 har Polisen gjort anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras, hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iakttä en ökad försiktighet då statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter, gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har nästan dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För åren 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit samt 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för Rättsstatistik på Brå.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer

extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattar ett län. Omorganisationen har medfört vissa problem med indataveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen

har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

- Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

För statistiken över anmälda brott, uppklarade brott samt misstänkta personer är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten, besluten eller de registrerade misstänkarna. För att få en bättre förståelse för kvaliteten i registrering av brottskoder har Brå genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes studiens samtliga anmälningar som getts en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om, datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med egen brottskod var underanvända, t.ex. *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler avseende *i nära relation/ej i nära relation, bekant/obekant, grovt/annat än grovt, försök/fullbordat* samt *inomhus/utomhus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra

undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken*: www.bra.se/brottskodsstudie

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brås statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brås statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ned från www.bra.se.

Januari 2015

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brås statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå. Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.